

נודה מאד לכל מי
שיכול לסייע בכיסוי
הוצאות ההדפסה.
להנצחת
לע"נ וכיו"ב,
נא לפנות למייל
mdh036194741@gmail.com

דברי השירה

ויזכר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (זכרים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי זינר שליט"א

רב ביהכ"נ 'דברי שירי' ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל mdh036194741@gmail.com

פרשת בהר - בחקותי

כל עם ישראל יגיד 'חזק חזק ונתחזק', זה זמן שאנחנו צריכים להתחזק ולחזק אחרים, וה' יעזור שנצל את ימים אלו, שהם ימים של הכנה לקבלת התורה, בעבודת השם.

לא להיות מחובר לגשמיות

בתחילת פרשת בהר כתוב (כ"ה - ז"ד) "וכי תמכרו ממכר לעמיתך".

וכתוב במדרש תנחומא (פרשת בהר סימן א'), דבר אחר נבהל להון איש רע עין זה עפרון החתי בשעה שמתה שרה הלך אברהם אצל עפרון שימכור לו את המערה אמר ליה עפרון תן לי את דמיה ואמר ליה "ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא" (בראשית כ"ג) התחיל אברהם צובר את הכסף לעפרון שנאמר (שם) "וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם", אמר בן מארא אעפ"י שא"ר חנינא כל שקלים שבתורה סלעים הם חוץ מאלו שהם קנטרין ד' מאות קנטרין צבר אברהם לפני עפרון, כיון שראה עפרון את הכסף נבהל ונחפז ואמר במבחר קברינו קבור את מתך, אמר הקדוש ברוך הוא נבהלת לממון חייך חסרון יש לך בדבר ומהו חסרונו א"ר יהודה הלוי בר שלום כל עפרון שכתוב כאן עד שלא נטל את הכסף מאברהם מלא וזה חסר "וישקול אברהם לעפרון" (שם) חסר וי"ו כתיב.

[יש לעיין איזה עונש יש בזה לעפרון שהוא גוי, וכי אכפת לו שיש חסרון באות על שמו, ויש לומר שזה בושה בשבילו שהתורה מרמזת שהוא היה בעל תעווה לממון].

ויש להבין מה החסרון, הרי ביקש כסף ועי"ז מכר?

וראים שהטענה לא היתה על כסף, אלא בגלל שנבהל, וזה סימן שהיה קשור לגשמיות, סימן שזה החיים שלו, וזה הטענה עליו.

זה מלמד אותנו, שכשבן אדם אוכל דבר טוב וטעים, נכון שזה מותר, אבל אם הוא נבהל ומתפעל ומתלהב מעולם הזה לא טוב, כי בן אדם בן עליה צריך להתלהב מדברים רוחניים.

לפני כמה ימים שמעו בני ביתו של מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א באמצע הלילה את מרן שהתחיל לצעוק מכאבים, הבני בית שאלו מה קורה?, מרן ענה "כואב לי שאתמול לא הספקתי ללמוד את כל מה שרציתי".

ה' יעזור שכל אחד לפי דרגתו יתלהב מרוחניות.

להשיג דרגות באמונה ע"י שמירת מצות שמיטה

כל מה שיש לנו מגיע ישר מהקב"ה, אעפ"כ עלינו לעשות השתדלות, אבל בשנת השמיטה בלי לעבוד על האדמה כלל עלינו לסמוך לגמרי על הקב"ה, וזה כדי להשריש בנו דרגות גבוהות באמונה, שבלי לעשות כלום הוא מביא כל מה שגזר עלינו לקבל. עד כדי כך שבשנת השמיטה גם ספיחים [כל מה שגודל לבד] אסור מדרבנן. ויסוד מצות השמיטה הוא שבכל תקופה ותקופה על האדם לחזק את עצמו באיזה שהוא דבר, ובשנת השמיטה חובתנו להתחזק באמונה תמימה שהכל ממנו יתברך.

מבואר בפרשת כי תצא שהתורה מתירה את היפת תואר, ורש"י (שם י' - ז"א) הסביר בשם חז"ל שהתורה התירה את היפת תואר בגלל היצר הרע. שאל בעל 'חזון יחזקאל' רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, הרי לומדים מהתורה שצריך להתגבר על היצר הרע, דהיינו שכשיש יצר הרע עלינו להתגבר עליו, ואילו ביפת תואר כתוב שבגלל שיש יצר הרע התורה התירה להתחנן איתה, לכאורה התורה היתה צריכה לאסור כמו כל מקום שיש יצר הרע?

ותירץ רבי יחזקאל זצ"ל, ביפת תואר מדובר בבן אדם שיצא למלחמה, בן אדם שעסוק במלחמה, הוא אינו יכול לעסוק בתורה, והיות שאינו לומד הוא לא יכול לעמוד בניסיון, כפי שמבואר בחז"ל (קידושין דף ל' ע"ב) "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין", לכן קשה לבן אדם זה, והתורה התירה לו את היפת תואר. ומזה יש לנו שאם התורה התירה רק את היפת תואר, ולא שאר דברים, זה סימן שבאפשרותנו לעבוד על היצר הרע ולכבוש אותו בכל דברים אחרים, כי אילו לא היינו יכולים התורה היתה נותנת לנו פתח להתיר.

מבואר בגמ' (בבא בתרא דף י' ע"א), דרש ר' יהודה בר' שלום: כשם שמזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה בזמן שגזר הקדוש ברוך הוא את דינו לכל השנה, כך חסרונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה כמה כסף יפסיד. אם זכה - "הלוא פרס לרעב לחמך" הוא מוציא את סכום הכסף שנגזר עליו להוציא לצורך צדקה, לא זכה - "ועניים מרודים תביא בית". ומספרים: כמו מעשה זה שבני אוחותו של רבן יוחנן בן זכאי ראה עליהם בחלום שהם צריכים להיחסר, להפסיד, במשך השנה שבע מאות דינרים, כפה אותם, ולקח מהם ממון לצדקה, נשאר אצלם שבעה עשר דינרים מאותם שבע מאות שלא לקח מהם. כאשר הגיע ערב יום הכיפורים, שלחו מבית הקיסר ולקחו מהם שבעה עשר דינרים. אמר להם רבן יוחנן בן זכאי: אל תפחדו שמא יקחו מכם עוד, שבעה עשר דינרים שנשאר אצלכם אותם לקחו מכם. אמרו ליה: מניין יודע אתה? אמר להם: חלום ראיתי עליכם, וסיפר להם את חלומי. אמרו לו: ומדוע לא אמרת לנו שהיינו נותנים אותם לצדקה? אמר להם: אמרתי, כדי שתעשו מצוה לשמה, שאם הייתם יודעים מראש לא היתה המצוה לגמרי לשמה.

וראים מפה איך שהכל מן השמים, אין דבר בעולם שקורה לחינם, עלינו לחיות בכל דבר ודבר עם אמונה, כי כל מה שאנחנו עושים זה רק בגדר השתדלות, ואחרי ההשתדלות הכל בא מן השמים, ומה שמגיע לנו זה מה שגזר הקב"ה עלינו.

בפרשה (כ"ה - י"ג) כתוב שבשנת היובל משחררים העבדים והקרקות חוזרים לבעליהן, ומבואר בגמ' (ראש השנה דף ח' ע"ב) ששילוח עבדים וקרקות זה ביום כיפור.

וצריך ביאור, הרי שנת היובל מתחילה כבר בראש השנה, אז למה מחכים עד יום כיפור ולא משחררים מיד בראש השנה? במה זה קשור ליום כיפור?

וענה אבי מורי זצ"ל עפ"י מה שכתוב בחינוך (מצוה של"א) שקול שופר מעורר את האדם, ולכן תוקעים בשופר בראש השנה כדי שהאדם יתעורר בתשובה, ויתעורר שהכל מרבנו של עולם, ושיג יותר אמונה, וכך מתעלה ומתקרב לרבנו של עולם בעשרת ימי תשובה, ואז מגיע לדרגה שמבין

שאינו לו שום קושי לשחרר את העבדים והקרקעות. לכן התורה ביקשה לשחרר את העבדים וקרקעות רק ביום כיפור, בזמן שכבר השיג את כל הכוחות באמונה כדי שיהיה יותר קל לו לקיים את מה שהקב"ה מבקש מאתנו לעשות.
ה' יעזור שנתחזק באמונה ובזכות זה נזכה לגאולה שלימה בקרוב.

להרגיש את הצער של השני

"וחי אחיך עמך" (כ"ה - ל"ו).

כתוב בגמ' בבא מציעא (דף ס"ב ע"א), שנים שהיו מהלכין בדרך, וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם - מתים, ואם שותה אחד מהן - מגיע לישוב. דרש בן פטורא: מוטב שישתו שניהם וימותו, ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו. עד שבא רבי עקיבא ולימד: וחי אחיך עמך - חיין קודמים לחיי חבריך.

מבואר שהמשמעות ממילת 'עמך' שהוא עצמו קודם.

שואל המהר"ם ש"ף בסוף מסכת חולין שהרי הגמ' אומרת בקידושין (דף כ' ע"א) כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו. ומסבירים התוס' (שם), שאיננו בירושלמי דפעימים אין לו אלא כר אחת אם שוכב עליו בעצמו אינו מקיים "כי טוב לו עמך" ואם אינו שוכב עליו וגם אינו מוסרו לעבדו זו מדת סדום נמצא ש"כ צריך למסור לעבדו והיינו אדון לעצמו, עיין שם. משמע שההסבר למילת 'עמך' הוא שקודם דואגים לשני ואח"כ לעצמו, ולכאורה זה הפוך?

תירץ הרב מפוניבז' זצ"ל שבאמת הפשט של המילת 'עמך' הוא שאני קודם לאחרים אבל כאן בשביל הבעל הבית עצמו הוא צריך לתת את זה לעבד, נתאר לעצמינו מי הוא העבד עברי, הוא אדם שפעם היה כמוני ולמד איתי בשיבה, עם הזמן הוא היה חזק בפרנסתו ולא עמד בניסיון וגנב כסף, ומעמידים אותו בבית דין "ונמכר בגניבתו" וכך מוכרים אותו, אומר הבעל הבית לעבד עברי "תשמע עדיין לא הספקתי לקנות לך מזרון ובעז"ה מחר אקנה לך", אז העבד הולך לישון על הרצפה והבעל הבית ילך לישון על המזרון, זה ברור שהעבד לא יצליח לישון אבל גם הבעל הבית לא יכול לישון כי הוא רואה את העבד [שהוא גם חבר שלו] על הרצפה, לכן הירושלמי דרש "כי טוב לו עמך" אם אתה כבעל הבית רוצה שיהיה לך טוב אז תן לו את מה שיש לך וכך יהיה גם טוב לך!

את הווארט הזה אמר הרב מפוניבז' כשפתח את בתי אבות לאחר המלחמה ופתח מגבית ואמר "איך אתם יכולים לישון בלילה? הרי כל היתומים שלנו ישנים על הרצפה, אם הם ישנים על הרצפה גם אתם לא יכולים לישון". ומספרים שבאותו ערב הגיעו לבתי אבות מלא מזרונים שמיכות וכריות.

פעם סיפר הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א ששמע מבעל 'חידושים וביאורים' מרן הגאון רבי חיים שאול גריינמן זצ"ל שאמו ע"ה [היא היתה אחות של מרן החזון איש זצ"ל], כשהיתה קטנה, היתה משחקת ברחובות של קוסובה וכשהיה באיזה רחוב בן אדם חולה היא לא היתה משחקת שם כי חשבה "איך אנחנו יכולים לשחק כשיש כאן בן אדם שסובל".

מספרים שראש ישיבת פוניבז' לצעירים מרן הגרמ"י ליפקוביץ' זצ"ל הגיע לנחם אבליים אצל משפחה אחת ולאחר כמה ימים ראו שהגיע שוב לאותו בית והתיישב שם ולא דיבר מילה. כשיצא הנכד רבי יצחק קורלנסקי שליט"א שאל "סבא, כבר היית כאן לנחם, למה הגעת פעם שניה?" אמר לו ראש הישיבה "פעם הראשונה שהייתי כאן לא הרגשתי מספיק את הצער שלהם, לכן רציתי לבא שוב להרגיש את הצער של האבליים איתם".

שקיעות בעסק התורה

כתוב בפרשת בחקותי (כ"ו - ג') "אם בחקותי תלכו".

שואלים, למה כתוב "תלכו"? הרי היה צריך להיות כתוב "תלמדו" או "תשמרו"?

שמעתי בשם רבי שלמה קלוגר זצ"ל להסביר, שלפי מה שיש בכיס של גוי אפשר לדעת במה הוא עוסק, דהיינו שאם יש בכיסו זכוכית מגדלת זה סימן שהוא יהלומן, ואם יש לו הרבה שטרות סימן שהוא שולחני, אם יש לו מחט סימן שהוא חייט... אבל אצל יהודי שיש תמיד תורה בפיו זה הסימן לדעת מה העיסוק שלו, כי תמיד כשנפגשים עם יהודי ושואלים מה שלומו הוא תמיד עונה עם דבר תורה שהתחדש לו כי זה החיים שלו. וזה מה שכתוב כאן בתורה "אם בחקותי תלכו" דהיינו שעלינו ללכת עם התורה, זה לא מספיק לקיים את התורה, אלא צריך תמיד להיות שקוע בעסק התורה.

זכרוני שבאנגליה היו כמה עסקנים שכל פעם שהיינו פוגשים איתם הם תמיד דברו חידושי תורה, ללא חדשות או דברים בטלים.

ה' יעזור שנקיים מצוה זו ונזכה לכל הברכות.

סגולה לפרנסה - לסמוך על הרבוננו של עולם

יש עוד לשאול, למה כתוב בלשון 'חוק'? וכי התורה זה חוק?

שמעתי להסביר שיהודי צריך לדעת שצריך לעשות השתדלות עבור הפרנסה, הקב"ה ברא את העולם שבו אדם צריך לעשות השתדלות, אבל אחרי שבו אדם עשה את ההשתדלות שלו נשאר עליו להרגיש שהכל מלמעלה, זה שעשה השתדלות זה לא סיבה שיהיה לו. כך יוצא שזה חוק, כי צריך השתדלות אבל התוצאה לא קשורה להשתדלות של האדם. "אם בחקותי תלכו" אם בן אדם יבין שהכל מלמעלה וזה לא קשור אליו ומבין שזה בגדר חוק אז יקבל ברכה בכל מעשי ידיו.

פעם סיפר לי יהודי שיש לו חנות, יש ימים שאין הרבה אנשים שנכנסים לחנות, ויש ימים שאין מנוחה ב"ה, וכך ראה שהפרנסה לא קשורה אליו, אז החליט לסגור את החנות חצי יום וכך יוכל ללמוד חצי יום, ואמר שכך ראה שהרוויח אותו סכום כשהחנות היתה פתוחה כל היום.

ה' אחד ושמו אחד

כתוב בפרשת קריאת שמע (דברים י"א - י"ז) "ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה".

שואלים, למה כתוב "מהרה"?

כותב רש"י (שם בד"ה מהרה), איני נותן לכם ארכא ואם תאמרו והלא נתנה ארכא לדור המבול שנאמר (בראשית ו') והיו ימיו מאה ועשרים שנה דור המבול לא היה להם ממי ללמוד ואתם יש לכם ממי ללמוד.

וכתב השפתי חכמים (שם אות כ'), והא דפירש"י לעיל בסוף פרשת בראשית אף על פי שראו באבדן של דור אנוש וכו' יש לומר שסבורים היו שהיה מקרה בעלמא כיון שלא הציף אלא שליש.

לכן כתוב כאן 'מהרה', כי היה עלינו ללמוד מדור המבול שאין דבר במקרה.

בימים אלו שרואים שכל העולם בפאניקה סביב הנגיף המשתולל כבר כמה חדשים, זה סימן בשבילנו ללמוד ולהתחזק ביכירו וידעו כל יושבי תבל וזה מחזק אותנו בזה שאנחנו רואים ומבינים שהקב"ה מצפה מאיתנו שנתחזק ללמוד מזה, וה' יעזור שבזכות שנתחזק נזכה לקבלת התורה בשלימות, ובזכות התורה שהיא קיום לכל העולם כפי שאנו אומרים כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה נזכה בקרוב לגאולה שלימה במהרה בימינו ויתקיים והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ברחמים גדולים, אמן.

לעילוי נשמת נשמה טהורה

הנערה רחל ע"ה בת יבדלחט"א הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א
נלב"ע כ"ה מרחשוון תש"פ ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת בעל החוט השני

מרן הגאון רבי שמריהו יוסף נסים בן רבי נחום מאיר קרליץ זצוק"ל
נלב"ע כ"ג תשרי תש"פ ת.נ.צ.ב.ה.